

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII”, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădețul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, reuniune (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Coșru (Butei), Coșru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.ria), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurșana, Nădlăcana, Negoiul, Noișana, Olteana, Oravicișana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Riureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău) Târnavăana, Timișana, Tibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad) Zărăndeana, Zlăgneana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 40—, pe 1/2 an K 20—

Director și redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm³ câte 20 filieri.

Sumarul:

Despre politica stocului metalic la băncile de emisiune. — Proiect de decret-lege pentru reforma agrară. — *Cronică*: Ancheta pentru reforma agrară. Scăzământul darea de avere. Timbre, mărci poștale, scrisori de trăsură, cărți poștale, cambii. Mandatele poștale. Nu se plătesc dările! Dela fundațiunea ziaristilor. — *Bibliografie*.

Despre politica ștocului metalic la băncile de emisiune.

— De Dr. Gheorghe Nedici. —

Cetind în ziare desbaterea unor chestiuni financiare am observat, că unii dintre scriitori nu sunt de tot în clar cu chestiunea politiceii monetare. Dar nici nu e mirare, fiind chestiunea aceasta destul de complicată, deși de altă parte războiul mondial ne-a oferit multe date prețioase pentru clarificarea ei. Această împrejurare precum și alte motive mă determină să mă ocup și eu cu chestiunea aceasta și anume în legătură cu băncile de emisiune și mai ales voi căuta să dau câteva clarificări referitoare la ștocul metalic al băncilor de emisiune.

Să luăm deci lucrurile dela început.

Dacă un stat încredințează vre-o bancă cu emiterea de bancnote, pretinde dela aceea anumite garanții în scopul apărării intereselor cetățenilor săi.

O astfel de garanție e de regulă aceea, că banca să de-a acoperire biletelor emise. Această acoperire diferă după diferitele țări. Astfel art. 12 din legea băncii de emisiune române și par. 35 al statutelor pretind o acoperire de 40%, dar permit în cazuri excepționale, cu aprobarea guvernului, o redu-

cere a proporției la 33%. În unele țări acoperirea e de 33%, în altele 40%. Și sistemul francez de acoperire diferă de cel englez. Toate sistemele de acoperire se unesc însă în aceea, că acoperirea trebuie să fie în metal nobil respective bani valutari, la tot cazul cu unele concesii. Această cantitate de metal nobil o numim ștoc metalic. Vedem deci că principalul rol al ștocului metalic e ca să servească spre acoperirea biletelor de bancă emise. Banca numai în baza statutelor de acoperire poate emite bilete și numai în așa măsură le poate înmulți, pe cât îi permite ștocul de metal nobil disponibil.

Dacă banca de emisiune nu-și poate înmulți biletele în proporție cu circulațiunea, deci dacă emisiunea biletelor de bancă își pierde expansivitatea, stagnează comerțul și industria și aceasta mai cu seamă în acele țări, unde banca de emisiune e creditorul principal.

O astfel de lipsă a expansivității în multe locuri a provocat crizele financiare, mai cu seamă în țările, în cari sistemul de acoperire leagă prea tare mâinile băncii de emisiune. În astfel de cazuri nu e alt remediu decât sau suspendarea, sau ușurarea dispozițiilor din statutele de acoperire.

Astfel s'a întâmplat în România cu ocaziunea războiului balcanic din 1912—13. Banca de emisiune, ca să poată corespunde cererii de credit a cerut reducerea proporției de acoperire, la ceea ce guvernul la propunerea ministrului de finanțe, s'a și învoit. Banca națională sârbească, tot cu ocaziunea războiului balcanic a cerut direct modificarea legii de emisiune, ceea ce eră și inevitabil, deoarece în Serbia emisiunea biletelor de bancă eră legată de capitalul social, și o astfel de contingentare e necondiționat greșită și nici odată nu corespunde scopului. Dar să

nu luăm uumai statele mici, deoarece și marile puteri au fost necesitate să procedeze la fel. Astfel Anglia în repețite rânduri a suspendat renumita *Peel akta*.

În războiul mondial «Deutsche Reichsbank» asemenea și-a modificat statutele de acoperire.

Pe lângă aceea că formează baza emisiunii biletelor, ștocul metalic mai are încă un rol însemnat. Acesta este de a satisface lipsa de aur și de divize în țară. Diferitele țări își achită datoriă față de străinătate în aur sau în divize adecă în cambii streine solvibile în aur. Această datorie, care se derivă din circulația comercială internațională se achită de regulă prin compensație. De șine înțeles, că cu cât dătoarează un stat, mai mult străinătății, sau cu cât e mai mare saldo-ul pasiv al datoriei și pretensiunilor unui stat cu atât mai mult va avea de plătit și deci în aceeaș proporție va avea necesitate de mai mult aur sau divize. Această cantitate de aur sau divize trebuie detrasă dela banca de emisiune de regulă prin răscumpurarea biletelor. Cu ocaziunea unui război țerile litigante sunt necesitate să plătească străinătății pentru satisfacerea trebuințelor lor, în aur sau divize. De aceea, ca să nu se simtă prea tare influințele dăunătoare ale detragerii anului e motivată adunarea așa numitului tezaur de război, sau și mai bine ridicarea la timp potrivit a ștocului metalic.

Astfel a procedat de exemplu Sârbia înainte de războiul din 1912—13 și numai mulțumită acestei prevederi a avut un agio numai de 4%, până când Bulgaria dispunând numai de un mic stoc de divize a fost silită să lupte cu un agio de 28%.

După ce ștocul de metal nobil are un rol așa de însemnat, fiecare bancă de emisiune se nizește ca să-și adune un ștoc metalic cât mai mare, și cu mijloacele, ce-i stau la dispoziție să delătore orice pericol de scădere al acestuia. Toate dispozițiunile unei bănci de emisiune, care servesc pentru apărarea ștocului său metalic se numesc împreună «*politica de metal nobil*», sau «*politica ștocului metalic*».

Înainte de analizarea diferitelor sisteme ale politicii metalului nobil, trebuie să amintesc și cauzele detragerii aurului. Acestea sunt de mai multe feluri. Cauza principală a detragerii aurului e bilanțul pasiv. Mai pot fi apoi cauze politice, valutare, cauze de speculație și alte multe. Unul dintre cei mai dăunători factori este detragerea de aur în scopuri industriale, care nici pe departe nu e așa de neînsemnat precum am crede. Giuvaergii anume așa își satisfac mai comod lipsa de aur, că prelucră banii de aur, ce se află în circulație, prin ceeace cauzează pagube de sute de mii, pentru că taxa pentru batere sau cu alte cuvinte aceea sumă pentru care erariul formează din rude de aur monetele, se perde. În Franța unde taxa de batere e $\frac{1}{4}\%$ industria între anii 1898—1906 a usat monete în valoare de 668 9 milioane de franci, deci suma taxelor de batere care s'a pierdut e de 1 mil. 672 de franci.

Trecând la sistemele politicii metalului nobil, sistemele principele mai obicinuite sunt:

1. Politica de discount.
2. Politica de devizee.
3. Politica de premii.

Pe lângă aceste sisteme principale mai sunt încă o mulțime de sisteme de mai puțină însemnătate de care băncile se folosesc mai mult combinându-le cu sistemele principale. Notez, că sistemele principale amintite nu sunt folosite de bănci fiecare pentru sine, așa că adoptarea unuia să eschidă pe celelalte. Băncile de emisiune de regulă se folosesc de cele dintâi, pentru că politica de premii nu o poate adopta orice bancă dupăcum vom vedea mai târziu.

Să examinăm acum mai de aproape singuraticile sisteme.

Politica de discount nu e altceva decât modificarea măestrită a discountului pentru ajungerea unui anumit scop. Banca pentru, ca să împiedece cererile prea exagerate de credit, ridică etalonul. Aceasta însă numai atunci succede, dacă banca de emisiune stăpânește piața, dacă ea e banca tuturor băncilor. E de lipsă însă ca între etalonul din țară și cele din străinătate să fie deosebirea necesară de nivel. Fără aceasta politica de discount nu duce la rezultat. Ridicarea exagerată a etalonului e împiedecată de legile băncii. În multe locuri e apriat statorit, că banca voind să ridice etalonul peste suma fixată, e silită să facă pentru aceasta statului anumite contraservicii. Aceste contraservicii de regulă sunt de natură de a sustrage eventualul câștig al băncii, și deci etalonul ridicat din punct de vedere de câștig nu e de dorit. Politica de discount numai acolo se poate practica cu succes, unde nu e decât o singură bancă de emisiune, sau, ceeace e egal, unde celelalte bănci de emisiune sunt necesitate să urmeze ridicarea etalonului dela banca de emisiune centrală.

Celalalt sistem al politicii de metal nobil e politica de premii «*Die Goldprämie ist eine Vergütung von wechselnder Höhe, welche die Zentralbank als oberste Leiterin des Goldmarkes dafür erhebt, dass sie ihre Kreditgewährungen nicht in Kurantgeld überhaupt leistet, sondern in Gold*».

Din aceasta urmează pe de-o parte, că banca centrală trebuie să fie de fapt conducătoarea pieței de aur, pe de altă parte ca să aibă dreptul de a-și răscumperă biletele nu numai cu aur. Așa de exemplu Banque de France are dreptul de a-și schimba biletele sale cu aur sau cu monete de argint de câte 5 franci. Deci dacă cineva cere aur în loc de monete de câte 5 franci, pentru acest serviciu banca ia un oarecare procent de premiu. Că acest premiu cât de urcat să fie, referitor la aceasta nu sunt publicații oficioase dar în general e prețuit dela 1—8%. Principalul favor al politicii de premii față de politica de discount, e acela că prima nu alterează starea economică a întregii țări ci numai pe aceia

ii privește, cari de fapt caută să micșoreze stocul de aur, de care dispune banca. Politica de premii dintre toate băncile de emisiune europene, numai banca franceză o practizează. Defectul acestei politici e, că constrânge pe diferiții comercianți, să retragă aurul necesar din circulație. Cu aceasta nu numai cantitative dar chiar și calitative se reduce aurul disponibil al țării, pentru că comercianții de sigur că vor exporta monetele mai puțin tocite (uzate).

Politica prin care se apără mai cu succes aurul disponibil (stocul metallic) e politica de devize. Aceasta constă în faptul, că băncile de emisiune la ocazii potrivite, de curs favorabil pentru devize, cumpără o cantitate mare din acestea și apoi cu ridicarea prețurilor o parte din cantitatea disponibilă poate fi pusă spre vânzare. Prin aceasta se nizuește ca să facă mai favorabilă relațiunea dintre cerere și ofert.

Dacă e ieftin cambiul, banca ajunge ușor să cumpere o cantitate mare, după ce apoi cursul a ajuns la punctul de export de aur¹ sau s'a apropiat tare de acela, banca vinde o parte din devizele ce le are la dispoziție și prin aceasta scade cursul. De sine înțeles, că pentru succesul acestei acțiuni e de lipsă ca banca să dispună de o mare cantitate de devize.

Cursul devizei de fapt e susținut de opinia ce se formează între marii comercianți. Putem însă stabili cursul devizelor și teoretice, natural neluând în considerare diteritele oscilări cauzate de speculațiune ci simplu numai din soldul bilanțurilor de plată ale celor două țări.

Deoarece însă datele bilanțului de plată nu se pot stabili în orice moment și afară de aceasta stabilirea acesta nu ia în considerare multe împrejurări și influințe secundare, de aceea bilanțul în privința aceasta nu va avea nici odată valoarea practică ci servește numai spre orientare (aproximativ).

Mai cu seamă ceea ce reține băncile de emisiune de a aduna cantități mai mari de devize e, că în caz de război, statul dușman va îndeprinde ori ce spre a slăbi pe contrarul său, și de aceea va căuta a nu-i îndatora pe proprii săi cetățeni, ca să achite cambiile aflătoare în mâinile contrarilor. Aceasta a fost punctul, pe care s'au pus câțiva însemnați financiari germani contra politicii de devize cu ocazia anchetei ținute la timpul său. Mai cu seamă s'au opus contra cumpărării în cantitate mare a cambiilor franceze și engleze. La conferința din Haga puterile mari s'au înțeles, că țeara ce poartă război nu e permis să șteargă drepturile și pretenșiunile ce le au supușii țării contrare față de supușii săi, dar Anglia nu a aprobat această hotărâre.

¹ Sub punctul exportului de aur înțelegem acel preț al devizei, la care e mai rentabil să se exporteze aurul. Sau dacă cursul devizei e așa de urcat că e mai mult decât prețul aurului dimpreună cu spesele de transport atunci e mai rentabil să se trimită aur pentru achitarea datoriei. Contrar acestuia e punctul importului de aur.

Angel Norman în opera sa, tradusă aproape în toate limbile «La grande Illusion» tractează chestia aceasta într'un întreg capitol, în care e de convingerea, că băncile din lume dar mai cu seamă cele europene așa de mult depind una de alta încât falimentarea băncii Bank of England ar aduce cu sine falimentul tuturor celorlalte bănci de emisiune.

De fapt pericolul acesta al politicii de devize există. Politica de devize dintre toate băncile de emisiune, în grad mai mare a practicat-o banca austro-ungară.

Dispozițiunea aceasta a statutelor băncii, respective a legii băncii, conform căreia banca poate socoti la stocul său metallic devize, în valoare de 60 milioane de coroane ușurează foarte mult practica (sistemului) politicii de devize pentru că banca pe lângă o acoperire de 40%, după sistemul de devize, poate emite bilete în valoare de 150 milioane de coroane. În stocul de metal de regulă să compute devize în sumă de un milion de Pfund sterlingi și 30—31 mil. de mărci.

(Va urmă)

Proiect de decret-lege pentru reforma agrară.

CAPITOLUL I.

Indreptățirea și măsura exproprierii.

§ 1.

În temeiul art. V. a decretului-lege Nr. 3632 din 11/25 Decembrie 1918 și în conformitate cu punct 5. al articolului III. din rezoluția adunării naționale a tuturor românilor din Transilvania, Bănat și părțile ungurene locuite de Români, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Aiba-Iulia în ziua de 18 Noiembrie 1 Decembrie 1918, se declară dreptul statului de expropriere pentru cauză de utilitate publică, în măsura și condițiunile cuprinse în decretul-lege de față:

1. Pentru a se spori, complectă și întregă economiceste, proprietățile rurale țărănești.

2. Pentru a se promova intensificarea economiei rurale, lăsându-se, ori creindu-se după împrejurări proprietăți și ferme de model.

3. Pentru a se înlesni dezvoltarea industriei naționale și a gospodăriilor de muncitori și industriași, oprindu-se astfel de terenuri pe seama existenței ori viitoarei industriei, a căror circumstanțe geografice și geologice indică incontestabil această calitate a lor.

§ 2.

În scopul acesta se expropriează

1. în întregime:

a) proprietățile rurale fără deosebire de caracter și întindere, ale supușilor statelor străine, fie că sunt străini prin originea lor, fie că au devenit străini prin căsătorie sau alt mod, sub acest raport considerându-se străini, toți acei locuitori ai Transilvaniei, Bănatului

și ai părților ungurene unite cu România, cari până în termenul ce se va stabili în decretul-lege privitor la cetățenie, nu își vor declara cetățenia română, ori având numai proprietăți în acest teritoriu, nu vor opta această cetățenie,

b) proprietățile rurale fără deosebire de caracter și întindere ale tuturor persoanelor morale, publice și private, instituțiuni, corporațiuni, fundațiuni, bănci, întreprinderi, etc. ale căror domiciliu sau teren propriu de activitate zace în afară de teritoriul României întregite,

c) proprietățile rurale fără deosebire de caracter și întindere ale absenteiștilor, intrând în această categorie și în viitor acele moșii ale căror proprietari vor petrece în câte 5 ani consecutivi mai mult de jumătate de an afară de hotarele României întregite, fără cauză aprobată de forurile competente,

d) proprietățile cu întindere mai mare de 20 jug. cat. care dnpă 20 Iulie 1914 au trecut în mâinile unor proprietari cari mai înainte nu se ocupau cu economia rurală.

2. Intreg terenul cultivabil :

a) aparținător proprietăților rurale ale tuturor subiectelor de sub 1. b.) chiar și când domiciliul lor ar fi între granițele României întregite, făcându-se excepție numai cu acele moșii și părți ale lor cari servesc vreun scop special științific, artistic, educativ sau economic național. În orice caz vor fi scutite pământurile comunităților bisericesti până la maximum de 32 jug. cat. pentru fiecare comună (parohie) bisericască,

b) din moșiile interzișilor și curanzilor întrucât nu au descendenți,

c) din acele moșii cari în cursul anilor 1905—1918 au fost date 10 ani consecutivi în arândă, cu excepția dacă proprietarii au fost minori, dară ajungând majori și expirându le contractele și-au luat moșiile în lucrare proprie. Nu vor beneficia de această excepție proprietarii minoreni a acelor moșii cari și înainte de a trece în proprietatea lor au fost date cel puțin 5 ani consecutivi în arândă.

3. Din terenurile cultivabile ale tuturor proprietăților rurale, oricine ar fi proprietarul lor și oricare ar fi capacitatea lui juridică sau caracterul imobilului expropriat, partea întrecătoare peste 500 (cincisute) jug. cat.

Sub acest maxim și până la 200 jug. cat. exproprierea se va face proporționat: dacă terenul cultivabil are o întindere de 400—500 jug. cat., se vor putea expropria 100 jug. cat., pe lângă o întindere de 300—400 jug. cat. 80 jug. cat., iar pe lângă o întindere de 200—300 jug. cat. 60 jug. cat.

§ 3

Se socotește ca pământ cultivabil în înțelesul decretului-lege de față tot terenul. pe care s'au făcut până azi arături, locurile de fâneațe și pășunile.

§ 4.

Se va putea trece cu exproprierea și sub limita de 200 jug. cat. în baza unei prealabile învoiri pe care o vor da șefii resorturilor de Agricultură, Industrie, Ocrotiri sociale și Finanțe în comun acord, în acele comune ori regiuni, unde lipsește pământul necesar pentru ajungerea scopurilor fixate în § 1 pct. 1 a acestui decret-lege, în vederea cererilor de pământ ale invalizilor, orfanilor și văduvelor de războiu, mai departe acolo unde este nevoie de locuințe și lipsește pământul necesar pentru ajungerea scopurilor fixate în pct. 3 § 1 a acestui decret-lege, în sfârșit pretutindenea unde lipsa de izlaz a populației va reclama aceasta.

Însă exproprierea în scopul sporirii locuințelor nu se va putea face decât într'o rază de până la cel mult 600 metri în comunele rurale și 1000 metri în comunele urbane (orașe), socotind ca punct de plecare al acestei raze limita intravilanului comunal. În ambele cazuri la cererea celui expropriat i-se va oferi, dacă împrejurările permit, alt teren, după puțință echivalent și în hotarul comunei.

§ 5.

Proprietarului îi revine dreptul să aleagă partea de moșie neexpropriată, condiționată fiind alegerea lui de momentul, ca partea ce rămâne sătenilor, să poată fi economică bine folosită. Tot asemenea nici proprietarul nu poate fi expropriat altfel, decât așa, că partea ce rămâne să formeze un întreg economic cu investițiile economice principale aflătoare pe moșie.

§ 6.

Moșiile aceluiaș proprietar aflătoare în mai multe comune vor fi considerate ca una, rămânându-i proprietarului dreptul să aleagă care moșie, ori parte de moșie să-i rămână liberă de expropriere.

Vor trebui însă asemenea considerate ca o unitate toate acele părți de moșii, cari după 18 Octombrie 1918 au fost rupte din unitatea moșiei, astfel că este evidentă zădărnicierea împărțirii poporului cu pământul necesar în cadrele reformei agrare.

§ 7.

Conproprietarii unei unități de moșii vor avea dreptul să-și rezerve unul fiecare partea maximală de 500 jug. scutită de expropriere.

Dacă însă conproprietatea s'a tradus în registrele fonciare, în baza unui contract încheiat după termenul de 18 Octombrie 1918 și e evident că această transcriere e în detrimentul împărțirii sătenilor, atunci această trecere va fi considerată de nulă și neavenită, rămânând ca proprietatea originală să beneficieze singură de maximum inexpropriabil.

Persoanele morale vor fi considerate ce privește maximum scutit, drept o singură persoană.

§ 8.

Când vre-un proprietar va fi expropriat din întreaga moșie aflătoare în hotarul unei comune, vor trebui să fie expropriate și zidirile și terenurile ne-supuse exproprierei aparținătoare acelei moșii, la cererea proprie. Asemenea și la exproprierea terenurilor sub 500 jug. cat., nu se va putea expropria decât în întregime împreună cu toate supraedificatele, dacă proprietarul va cere. Dacă în aceste cazuri Banca Agrară nu va putea să valoreze intravilanul, supraedificatele și părțile neexpropriate ale moșiei, prețul acestora va cădea în sarcina statului (fondul de expropriere).

§ 9.

Viile și grădinile de zarzavaturi și pomi, asemenea pășunile comunale și posesorale nu vor cădea sub expropriere, nici nu vor putea fi socotite în întinderea arealului de expropriat.

Nu sunt supuse exproprierei în general pădurile și pășunile de munte și acestea întrucât legea nu dispune altfel, nici nu vor fi socotite în arealul supus exproprierei.

Acolo însă unde interesul populației va cere, vor putea fi expropriate și păduri și pășuni de munte dar astfel numai, ca atât părțile expropriate cât și cele rămase neexpropriate să poată fi exploatate economiceste. Astfel de teritorii să vor cedă însă numai comunelor, posesoriatelor, obștilor, ori cooperativelor în comună și indivizibilă proprietate sau folosință, rămânând ori sub controlul ori spre scopurile mai sus amintite în proprietatea statului.

Acolo unde lipsa de pământ cultivabil este atât de mare încât nu poate fi îndestulată altfel, vor putea fi expropriate schimbându-li-se caracterul chiar și păduri, dar numai dacă interesele economice naționale admit aceasta și după ce vor fi ascultate organele silvice.

§ 10.

Împreună cu imobilele expropriate, se vor putea expropria:

- a) în folosul statului:
  - drepturile de apă, de vamă și orice prerogative,
- b) în folosul comunei, căreia sau căroro aparțin noii proprietari sau în folosul tovarășilor:
  - toate fabricile, instalațiile și orice stabilimente și drepturi aflătoare pe terenurile expropriabile.

CAPITOL II.

Procedura de expropriere.

§ 11.

Aplicarea dispozițiilor din decretul-lege de față se va face prin Consiliul regnicolar pentru reforma agrară.

Consiliul regnicolar pentru reforma agrară va avea un președinte, un al doilea președinte, 20 membri ordinari și 6 membri suplenți și personalul

auxiliar trebuincios. Președintele, al doilea președinte și membrii vor fi numiți de Consiliul Dirigent, iar personalul auxiliar de Șeful Resortului de Agricultură. Numirea Președinților și membrilor se va face pe tot timpul cât va dura reforma agrară și funcțiunea acestora este compatibilă cu altă funcțiune publică.

Consiliul regnicolar va pertracta chestiunile ce-i aparțin în senate de câte 5 membri; dacă doi din 5 membri nu vor aderă la concluderea adusă, se va convoca ședința plenară, care nu va putea decide decât fiind de față cel puțin un președinte și 9 membri.

Sediul Consiliului regnicolar va fi același ca și al Consiliului Dirigent și după încetarea acestuia va decide singur asupra lui.

Pentru constituirea senatelor și pertractarea cauzelor se vor aplica analog normele procedurii civile.

Consiliul regnicolar va decide definitiv asupra chestiunilor controversate ivite la executarea reformei agrare ca for de apel și va înainta opiniunea sa motivată șefilor resorturilor agricultură, finanțe și justiție de câte ori se va ivi necesitatea unor noi dispoziții, fie legislative fie administrative.

§ 12.

Operațiunile de expropriere se vor începe în toată țara deodată după normele următoare: toți proprietarii pământurilor cari după dispozițiunile decretului-lege de față se declară expropriate sunt datori ca în termen de 30 zile, socotite dela publicarea în «Gazeta Oficială» a acestui decret-lege, să remită judecătoriei de ocol a circumscripției în care se află moșia, o declarație care să cuprindă următoarele:

- a) numele proprietății, al comunei, plasei și județului,
- b) numele proprietarului, capacitatea juridică și domiciliul lui real,
- c) starea juridică a proprietății și sarcinile ei,
- d) câte proprietăți are, situația și întinderea fiecăreia cu indicare a supraedificatelor și a eventualelor stabilimente industriale,
- e) întinderea totală a proprietății, specificând în jugăre catastrale câtă arătură, fânețe, pășuni, grădini, vii, păduri etc. are, precum și terenul scutit de expropriere care dorește să-l rețină,
- f) pământul pe care-l oferă spre expropriere de bună voie,
- g) dacă proprietatea este arândată, sau nu și în caz de este arândată, care e numele arândașului, durata contractului de arândă, arânda anuală și până când este arânda plătită,
- h) dacă moșia are plan (hartă) sau plan economic,
- i) dacă posesiunea reală conșună cu cărțile funduare (registrele fonciare), și dacă are procese de proprietate sau repoziție sumară în curs, și
- j) venitul total după catastro, specificat pe parcele cadastrale,

l) prețul de cumpărare al moșiei, total sau pe jugăr, evaluarea la partaj, moștenire și orice evaluări a institutelor de credit, împreună cu anul când s'a plătit aceste prețuri și s'au făcut evaluările.

m) obligamentul de mai sus pentru minori, interziși și curanți cade în sarcina reprezentanților lor legali și în cazul dacă asupra imobilului este constituit un drept de uzufruct legal sau convențional, asupra uzufructuantului.

Șeful judecătoriei de ocol va alătură declarației înaintate extrasele funduare și o va transmite comisiunii locale (§ 13).

Declarația dată de proprietar servește ca bază pentru operațiunile exproprierii. Ceice nu vor da această declarație, nu vor avea deschisă nici o cale, pentru orice fel de greșeli s'ar putea comite din această cauză cu ocaziunea exproprierii, afară de cazul de forță majoră adeverită.

Primăriile comunale vor fi datoare a soma proprietarii și în scris în timp de 8 zile dela promulgarea acestui decret-lege, ca să facă declarația, despre ce se va păstra dovadă. (Va urma).

CRONICĂ. *N*

Ancheta pentru reforma agrară. La 2 crt. și-a început lucrările ancheta convocată de Consiliul dirigent, la Alba-Iulia în chestiunea reformei agrare. Au participat la anchetă cei 4 prelați ai bisericii gr. cat., aproape toți prefectii, un număr considerabil de referenți agricoli, ingineri silvici, reprezentanți ai proprietarilor, reprezentanți a câtorva bănci, și câți-va țărani în total 120 de persoane. Ancheta a fost deschisă de prezidentul Consiliului dirigent Dr. Iuliu Maniu și continuată în zilele următoare sub prezidiul șefului resortului de agricultură dl Dr. V. Bontescu, fiind de față și dl Dr. A. Vlad, șeful resortului finanțelor. Ca referenți au funcționat dnii Vasile C. Osvadă, secretar general și Dr. Petre Poruțiu șef de secție și autorul proiectului de decret-lege asupra reformei agrare. Notari au fost agronomii Fabiu Toma și Chelemen. După discuții serioase și foarte instructive, pătrunse toate de adâncă înțelegere a nevoilor țărănimii s'au propus și admis mai multe modificări a proiectului prezentat, care va fi supus și deliberării marelui Sfat național.

Scăzământul (darea) de avere este problema, care începe să preocupe cercurile financiare din toate statele, cari au luat parte la războiul mondial. Sarcinile enorme, pe cari acestea au fost silite a și-le lua asupra pentru purtarea războiului precum și pagubele extraordinare suferite, nu vor putea fi suportate din venitele normale ale statelor, ci acestea vor trebui să recurgă și la alte mijloace. Dar afară de aceasta va trebui necondiționat, în special, să se revadă odată — după semnarea păcii generale — și să se nive-

leze după o cheie anumită, averile de milioane, făcute în decursul războiului. Aceste averi particulare adunate preste noapte din conjuncturile favorabile ale războiului nu pot fi considerate la fel cu cele dinainte de războiu, pentru refacerea statului, care ne susține.

Nu e locul aici și poate nici timpul încă de a ne ocupa mai pe larg cu această gingașă problemă. Am pus-o în discuție numai aflând, că în curând va apărea o broșură scrisă de dl Dr. G. Nedici consilier în Resortul pentru finanțe al Consiliului nostru dirigent, în care se vor arăta principiile fundamentale, după cari ar fi a se aplica — după D-sa — scăzământul de avere. Credem, că nu e bine să ne ferim de-a discuta din vreme problema aceasta pentru a nu cădea în greșala de-a o rezolvi pripit și în mod necorăspunzător.

Băncile din Cluj și bancnotele albe. Precum am amintit și noi în numărul trecut, ordonanța cu stampilarea Coroanelor, cu dispoziția din §. 3, de a nu se admite la stampilare bancnotele albe, a produs pretutindenea mare încurcătură. Nici nu este tocmai clară dispozițiunea amintită, căci nu se spune, de când își perd valoarea bancnotele revoluționare, dar, abstrăgând dela aceasta, posesorii de aceste bilete au fost surprinși din cale afară neplăcut și nu le vine să creadă ce văd cu ochii, scris negru pe alb. Până eri li se spunea și impunea să primească acești bani și azi li se spune, că nu mai au nici o valoare.

Precum suntem informați băncile din Cluj, 10 la număr, s'au înțeles, ca să primească și pe mai departe bancnotele excepționate și anume pornind din considerarea, că Banca Austro-Ungară le recunoaște de ale sale. În cercurile financiare din Cluj se crede, că Consiliul dirigent va reveni cu siguranță la hotărârea în chestie și va clarifica dispozițiile referitoare la bancnotele albe de K. 25.— 200.— precum și la cele de K. 10 000.— și de K. 20.— ed. II.

Timbre, mărci poștale, scrisori de trăsura, cărți poștale, cambii n'avem și drept spunând, nu prea înțelegem de ce nu se fac. Azi-mâne se vor vinde și acelea, pe sub mână, de cei cari mai au în depozit, cu prețuri urcate. Pe lângă alte chestiuni mari, cari preocupă pe cei cari ne stau în frunte, n'ar strică să se țină seamă și de cele mai mărunte. Mulți din articii înșirați mai sus, s'ar putea aduce din vechiul regat resp. s'ar putea introduce și aici că schimbările recerute de tarifele noastre. Azi se dau la poșta scrisori nefrancate, se asaltează perceptoratele pentru timbrări de acte etc. prin ceace se perde timp și se înmulțește lucrul de geaba.

Mandatele poștale. Trebuie să credem, că încetarea circulațiunii de mandate poștale își va avea încă și acum explicația sa, dar constatăm, că acest rău e mai mare, decât cum ne-am obișnuit a-l vedea. Lumea se ajută prin bănci, asemnându-se bani și

dându-se acretitive dela o bancă la alta. Dar nu oricine știe și poate să se ajute în felul acesta. Pentru sume mai mici și mai ales oamenii mai simpli — țărani — găsesc mai cu cale a face plățile în persoană, călătorind adeseori zile întregi. Prin aceasta se fac spese mari, se perde timp mult și se îngreuiază circulația de persoane pe trenuri, care și așa ar fi destul de grea.

Dacă trimiterea de bani și valori în cuvertă nu se poate încă introduce, nu s'ar putea permite deocamdată cel puțin circulația de mandate postale în sume mai mici — să zicem — până la Cor. 100.— și poate și în număr restrâns dela aceeași persoană?

Nu se plătesc dările! Un lucru pe care nu-l înțelegem, dar ni se spune, că așa este. — Perceptoarele noastre așteaptă înzadar încurgerea dărilor, dela comune, deși oamenii au bani! Explicarea poate să fie în lipsa de notari pe sate, s'au în lipsa de interes a primăriilor, dar de sigur și în însăși masa contribuenților. Își înțeleg rău interesele proprii și nu au de loc în vedere interesele noului stat, care acum este cu adevărat al nostru, aceia cari nu-și achită dările. Facem apel la băncile noastre cari vin în legătură cu satele să îndemne pe oameni a-și face aceasta datorință față de stat, fiind aceasta și în interesul lor propriu.

Dela fundațiunea ziaristilor. La apelul adresat fruntașilor noștri cu dare de mână, ca să contribuie cu obolul lor la augmentarea averii fundațiunii ziaristilor noștri, au mai incurs donațiuni dela următorii:

Transport din Nr. 43 al «Rev. Econ.» K 12,711.—
Ioan Chirca, comisar de alim. Sibiu . . . „ 1,000.—

Total K 13,711.—

Publicările se continuă.

Epitropia fundațiunii exprimă marimonioșilor donatori cele mai profunde mulțumite.

Băncile noastre pentru fundațiunea ziaristilor. La rugarea adresată băncilor române de Epitropia fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria, s'au mai făcut următoarele contribuiri:

Transport din Nr. 43 al «Rev. Econ.» K 5 300.—
«Cassa de păstrare Miercurea» . . . . . „ 50.—

Total K 5.350.—

Publicarea contribuțiilor se continuă.

BIBLIOGRAFIE.

Di C. I. Băicoianu, unul dintre directorii Băncii Naționale a României a fost publicat în revista «Economia Națională» Nr. din Ianuarie—Februarie a. c. un foarte interesant articol despre Banca Națională în timpul ocupațiunii, pe care l-am reprodus și noi, pe scurt, în numărul nostru trecut. Acum primim la re-

dacție expunerile dlui Băicoianu scoase în broșură sub titlul «*Banca Națională în timpul ocupațiunii Noemvrie 1916—Noemvrie 1918*», și întregite cu mai multe adnexe.

Broșura dlui Băicoianu nu se mărginește numai la chestiunile, cari privesc banca noastră de emisiune, ci face așa zicând istoricul întregii vieți economice a României din timpul ocupațiunii germane. Rafinăria și lipsa de scrupule a nemților în administrarea teritoriilor ocupate din România es atât de clar la iveală din expunerile dlui Băicoianu, încât am dori ca acestea să fie cetite de fiecare Român care se interesează de chestiunile noastre financiare și în general de economia noastră națională. O organizare mai perfectă în scopul exploatării și stoarcerii unei țări nu ne putem închipui. Numai un popor, fără inimă și egoist până la extrem, ca Germanii, a putut fi capabil de atâta organizare criminală în secătuirea unei țări jubjugate.

Broșura din chestiune a apărut în tipografia «*Universală*» S. Ionescu S-sori București. Prețul nu e indicat.

„ARIEȘANA“, institut de credit și economii în Turda.

Concurs.

În urma abdicării directorului executiv, postul a devenit vacant.

Doritorii de a-l ocupa să-și înainteze petiția către direcțiune cel mult până în 31 Iulie a. c. alăturând atestatele de pregătire și de praxa de până acum, formulându-și totodată și pretențiile de salariu.

Postul e a se ocupa în 1 Ianuarie 1920.

Turda, la 31 Mai 1919.

1—3

Direcțiunea.

Drepturile, datorințele și responsabilitățile
♦ tatea membrilor din direcțiune ♦

de

Alfred Kormos,

traducere de

Constantin Popp.

Prețul K 3.—.

Se poate comanda la traducător sau la Librăria arhidiecezană în Sibiu.

„ECONOMUL“,
societate pe acțiuni, institut de credit și economii în Cluj.

Aviz.

Pentru depunerile vechi s'a redus la institutul nostru etalonul conform cartelului încheiat între băncile din Cluj începând cu 1 Aprilie n.

1-1

Direcțiunea.

„DRĂGANUL“,
institut de credit și economii, societate pe acții în Beiuș.

Aviz.

Aducem la cunoștința deponenților și clienților noștri, că din 1 Iulie a. c. după depuneri de cont-curent solvim numai **2%**.

Darea de venit după interese o plătește institutul.

Direcțiunea.

Banca națională a României.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1918	SITUAȚIUNEA SUMARĂ		1919	
14 27 Aprilie	ACTIV		19 Aprilie	26 Aprilie
724.994,599	315.154,980 178.575,450 6,389 231.257,780	} stoc metalic { aur dep. (mon. și lingouri) { 315.154,980 178.575,450 aur (monete) 6,450 disp. și trate consid. ca aur 405.796,280	899.533,160	899.533,160
162,307	Argint și diverse monede		192,257	196,458
—	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat		54,722,495	62,287,755
116.518,284	Efecte scontate		107,597,681	109,700,270
45.777,375	{ 23.698,280 Imprumuturi pe efecte publice 25.396,000 52.788,700 Impr. pe ef. publ. în ct. curent 54.503,300 22.079,095 30.709,605 din cari nu s'au ridicat lei: 38.390,933 16.112,367 }		44.167,341	41,508,367
8.042,556	Imprumutul Statului de 15 milioane fără dobândă (1901).		8.042,556	8,042,556
1.236.650,742	Imprumutul în cnt.-c. pe bonuri de tezaur aur (1914—1918).		1.600.000,000	1.600.000,000
9.115,856	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		6.359,605	6,415,869
11.997,418	Efectele capitalului social		11.997,418	11,997,418
32.645,277	Efectele fondului de rezervă		32.645,277	32,645,277
3.813,181	Efectele fondului amort. imobil. mobil., și mașinilor de imprim.		3.813,181	3,813,181
6.726,337	Imobile		6.726,337	6,726,337
1.110,957	Mobilier și mașini de imprimerie		1.056,320	1,056,320
706,225	Cheltuieli de administrațiune		1.987,788	2,058,046
440.770,874	Conturi curente		382.322,146	380,493,724
113.218,282	Conturi de valori		17.201,845	16,857,069
17.334,344	Conturi diverse		265.266,096	269,743,873
2.769.584,614			3.443.631,503	3.453.075,680
	PASIV			
12.000,000	Capital		12.000,000	12.000,000
48.818,598	Fond de rezervă		52.491,384	52,491,384
7.039,190	Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor de imprimerie		7.712,574	7,712,574
2.157.905,633	Bilete de bancă în circulațiune		2.677.654,950	2,671,062,516
717,516	Dobânzi și beneficii diverse		1.157,801	1,271,046
176.715,668	Conturi curente și recepise la vedere		247.907,719	262,680,206
366.388,009	Conturi diverse		444.707,075	445,857,954
2.769.584,614			3.443.631,503	3.453.075,680
14/27 Aprilie 1918	Efecte și alte valori de restituit		19 Aprilie 1919	26 Aprilie 1919
211.439,758	Efecte și alte valori în păstrare		196.564,062	196,926,262
1.300.000,000	Bonuri de tezaur aur în păstrare provizorie și cari au fost trecute separat		1.600.000,000	1,600,000,000
246.562,948	Efecte în gaj și în păstrare provizorie		234.921,594	235,331,752
1.758.002,706			2.031.485,656	2.032.258,014

Taxa: Scont 5%, Dobânda 6%.

1) Totalurile generale din această situațiune au fost reduse cu valoarea efectelor și a altor valori primite fie în garanție pentru diverse împrumuturi, fie în păstrare provizorie și cari au fost trecute separat.